

Kravet finns. Planen saknas.

251 kommuner besvarade samma sju frågor om barns dagliga rörelse i förskolan. Snittet blev 1,08 av 10, och 150 av dem kunde inte visa en enda av de tio punkterna. Men det allvarliga är inte att planen saknas. Det är att ingen någonstans behöver berätta vad som faktiskt hände med barnen.

DET KORTA SVARET

Läroplanen säger att barnen ska få delta i varierade fysiska aktiviteter återkommande under dagen. **6 av 251 kommuner kan visa ett dokument som säger det.**

Ingen av de 251 bedömda kommunerna kan visa alla fyra punkter som följer direkt av författning. Och ingen — på någon nivå, i någon kommun — är skyldig att berätta vad som faktiskt hände på en avdelning en vanlig tisdag.

Av pedagogerna i vår enkät svarar **49,1 procent** att barnen får för lite rörelse. **48,3 procent** svarar att de får tillräckligt. Samma fråga, samma yrke, och svaren delar sig på mitten. Alla svarar i god tro, och det är det som är problemet: **ingen har bestämt vad som räknas.**

Det finns ingen tidsangivelse för barn 0–5 år i Sverige. Folkhälsomyndigheten skriver att barn i den åldern bör få röra sig "flera gånger om dagen" och anger medvetet ingen tid.

Världshälsoorganisationen anger tre timmar om dagen för barn 1–4 år, varav en timme med högre intensitet från tre år. Läroplanen kräver att det sker. Ingen har sagt hur mycket, hur ofta, eller vem som kontrollerar att det blev gjort.

Utan en definition kan alla svara ja med gott samvete — och ingen kan ha fel.

Vi frågade samtliga 290 kommuner

Den 26 maj 2026 ställde DNA TOMORROW Sverige sju skriftliga frågor till varje kommun i landet, med diarienummer. Frågorna handlade om hur huvudmannen säkerställer att barn i förskolan får röra sig varje dag. Den 9 juni begärde vi ut handlingarna i ärendet.

251 kommuner lämnade ett underlag som gick att pröva. 39 gjorde det inte, och de har inte bedömts alls — varken högt eller lågt. Varje bedömning bygger på kommunens eget material, och varje ja är belagt med ett till tre ordagranna citat ur kommunens egen handling, kontrollerade maskinellt som exakt teckensträng.

Före publicering skickade vi hela bedömningen till varje kommun och bad dem rätta oss.

Tre tal ur registret

6

av 251

kommuner kan visa ett dokument som säger att rörelse ska ske återkommande under dagen — läroplanens egen formulering

0

av 251

bedömda kommuner kan visa alla fyra punkter som följer direkt av författning

4

av 251

kan visa en åtgärd som faktiskt följts upp av kommunens egen uppföljning

178 av de 251 bedömda kommunerna kan inte visa en enda av de fyra punkter som följer direkt av lag och läroplan. 150 kan inte visa någon av de tio punkterna alls. Högsta poäng bland de bedömda är 8 av 10, och två kommuner når 7 eller högre.

Det är inte ett konstaterande av regelbrott. Skalan mäter om huvudmannen kan visa att kraven uppfylls, inte hur mycket barnen rör sig. En låg poäng betyder att det inte går att veta — och det är en annan sak, men inte en mindre allvarlig.

Skillnaderna följer ingen logik som går att försvara. I Värmland skiljer det åtta steg mellan högsta och lägsta kommunen: Arvika 8, Eda 0. Samma läroplan, samma år, samma län. Ett barns dag avgörs av vilken kommun det råkar bo i.

Men planen är inte det värsta

Ett styrdokument som ingen följer upp är ett papper. Det vi har mätt är om kommunerna kan visa något alls, och svaret är oftast nej. Men även de kommuner som kan visa något visar **dokument om avsikt**. Bara 7 av 251 kan visa både ett mätbart mål och en uppföljning av det.

All redovisning som finns i dag pekar uppåt och inåt. En verksamhetschef skriver en kvalitetsrapport om att verksamheten arbetar med rörelse. Den går inte att pröva, eftersom det på den nivån inte finns något barn.

Ingen är skyldig att säga vad som faktiskt hände på en avdelning en vanlig tisdag. Inte rektorn, inte förvaltningen, inte huvudmannen. Det finns inget formulär för det, ingen rutin och ingen som frågar.

Jämför med maten

Livsmedelsverket har nationella råd för måltiderna i förskolan, och matsedeln lämnas ut i förväg — på en tavla, i en app eller på kommunens webbplats. En förälder som vill veta vad barnet ätit får veta det utan att fråga, utan att begära ut en handling och utan att någon upplever det som byråkrati.

Samma verksamhet, samma dag, samma barn. Det ena redovisas rutinmässigt. Det andra inte alls.

Det är därför kravet inte är orimligt: **det finns redan en fungerande modell i samma hus.** Och kan ingen säga vad som gjordes är det inte ett pappersproblem — **då hände det inte.**

Varför ingen gör något

Folkhälsomyndigheten beräknar att stillasittande och otillräcklig fysisk aktivitet kostade samhället 16,5 miljarder kronor under 2023, för cancer, hjärt- och kärlsjukdom, psykiatriska tillstånd och typ 2-diabetes. 5,5 miljarder är vårdkostnader. 11 miljarder är produktionsbortfall från sjukfrånvaro och förtida död.

Den beräkningen gäller vuxna. Den säger ingenting om förskolebarn, och vi påstår inte att rörelse i förskolan sparar de beloppen. Men den säger något om hur stor potten är — och den byggs upp över ett helt liv.

Och pengarna ligger i fel fickor. **Kommunen är huvudman för förskolan** och är den enda som kan förebygga. **Regionen** bär vårdkostnaden. **Staten** betalar sjukpenningen genom Försäkringskassan, vars utbetalningar är ungefär en femtedel av hela statsbudgeten.

Den som kan förebygga betalar. Den som slipper kostnaden betalar inte för att slippa den. En ekonomichef som säger nej till en satsning på rörelse har rätt i sin egen kalkyl — vinsten hamnar inte i den budgeten. Den hamnar någon annanstans, om tjugo år.

Kritiken riktas inte mot dem som står i barngruppen

1 229 pedagoger i 71 kommuner har besvarat vår anonyma enkät. Tre av fyra uppger att strukturerad rörelse inte sker varje dag. Sex av tio uppger lite eller inget konkret stöd från huvudmannen.

I förskollärarexamen, 210 högskolepoäng, finns **noll examensmål** om motorik, rörelse, fysisk aktivitet eller kropp. Att lämna ansvaret för barns rörelse till någon som inte fått utbildning för det, och som saknar redskap, yta och tid, är ett systemfel, inte ett personalfel. Uppdraget är svårt. Granskningen riktar sig mot den nivå som äger förutsättningarna.

Barnen ska få förutsättningar att utveckla sin motorik och en allsidig rörelseförmåga genom att de ges möjlighet att delta i varierade fysiska aktiviteter återkommande under dagen.

Läroplan för förskolan, Lpfö 18, reviderad 2025

Det enda vi begär

En nationell miniminivå för daglig rörelse i förskolan, och någon som följer upp om den nås.

Ingen metod. Ingen leverantör. Inget köp. Vi säljer ingenting till någon av de kommuner vi bedömt, och vi har inget uppdrag från någon myndighet.

Vi har heller ingen uppfattning om hur mycket pengar kommunerna ska ha. Vi har en uppfattning om att ingen i dag kan säga vad pengarna blev. **Pengar utan norm och utan uppföljning blir ett bidrag. Pengar med norm och uppföljning blir en åtgärd.**

Frågan som granskningen lämnar efter sig är enkel, och den går att ställa på vilket utvecklingssamtal som helst: kan rektorn och pedagogen med gott samvete säga att läroplanen följs — varje dag, på alla avdelningar, för alla barn?

I dag är det ingen som behöver svara.

OM GRANSKNINGEN

DNA TOMORROW Sverige är en ideell förening, org.nr 802555-7862. Granskningen finansieras av föreningen. Inga anslag, inga uppdragsgivare.

Hela materialet, alla 251 kommuner och varje kommuns egna citat finns på dna-tomorrow.se. Varje granskad kommun kan skicka ett genmäle som publiceras oredigerat, på samma sida som kritiken. En komplettering kan höja en poäng och sänker aldrig en poäng en kommun redan fått.

Källor

Läroplan för förskolan, Lpfö 18, i lydelse enligt SKOLFS 2025:23, beslutad 27 februari 2025, i kraft 1 juli 2025. · Skollagen (2010:800) 4 kap. 3–7 §§ om systematiskt kvalitetsarbete på huvudmannanivå. · Högskoleförordningen (1993:100) bilaga 2, examensmålen för förskollärarexamen, 210 hp. · Folkhälsomyndigheten, Riktlinjer för fysisk aktivitet och stillasittande (2021, art.nr 21099), som anger att svenska riktlinjer medvetet saknar tidsangivelser. · Världshälsoorganisationen, Guidelines on physical activity, sedentary behaviour and sleep for children under 5 years of age (2019). · Folkhälsomyndigheten, Samhällsekonomiska kostnader kopplat till stillasittande och otillräcklig fysisk aktivitet (2025, art.nr 25017), som avser vuxna. · Livsmedelsverket, Nationella riktlinjer för måltider i förskolan. · Kommunernas egna svar och handlingar, inhämtade 26 maj till 19 augusti 2026, samt pedagogenkätens rådata 10 juni till 19 augusti 2026. Registret i sin helhet finns på dna-tomorrow.se.

Rättigheter. Granskningen får citeras fritt med källhänvisning till DNA TOMORROW Sverige. Tabeller, diagram och den underliggande kommundatabasen får inte återpubliceras i sin helhet eller till väsentlig del utan skriftligt medgivande. Databasen omfattas av katalogskydd enligt 49 § upphovsrättslagen. Kontakt: kommun@dna-tomorrow.se